

Opracowała:

Alicja Guła

konsultant ds. wychowania przedszkolnego

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Elblągu

KUFEREK TAJEMNIC

Przykładowe sposoby realizacji zadań pozwalających kształtować wybrane umiejętności podstawy programowej wychowania przedszkolnego

(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. (Dz. U. z dnia 15 stycznia 2009 r. Nr 4, poz. 17)

Opowiadanie SZKIEŁKO

Podstawa programowa	Przykładowe umiejętności szczegółowe
1. Kształtowanie umiejętności społecznych dzieci: porozumiewanie się z dorosłymi i dziećmi, zgodne funkcjonowanie w zabawie i w sytuacjach zadaniowych. Wymagania:	
1) obdarza uwagą dzieci i dorosłych, aby rozumieć to, co mówią i czego oczekują; grzecznie zwraca się do innych w domu, w przedszkolu, na ulicy;	<ul style="list-style-type: none">• zna i stosuje zasady kulturalnego zwracania się do innych• właściwie interpretuje przekaz niewerbalny• kontroluje i analizuje własny przekaz niewerbalny• odczytuje intencje wyrażone mimiką
2) przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej (stara się współdziałać w zabawach i w sytuacjach zadaniowych) oraz w świecie dorosłych;	<ul style="list-style-type: none">• respektuje umowy dotyczące zachowania w przedszkolu• przestrzega norm gwarantujących dobre samopoczucie swoje i innych• aktywnie uczestniczy w rozwiązywaniu problemów• porządkuje przestrzeń wokół siebie• przestrzega zasad gry „Mistrz argumentu”, wyjaśnia je rodzicom
3) w miarę samodzielnie radzi sobie w sytuacjach życiowych i próbuje przewidywać skutki swoich zachowań;	<ul style="list-style-type: none">• dostrzega konsekwencje braku odpowiedzialności w postępowaniu swoim i innych (nieumyślne zniszczenie cudzej własności)• podejmuje próby radzenia sobie w trudnych sytuacjach (np. wyjaśnienie motywów działania, doprowadzenie do zgody)• podaje propozycje pozytywnych rozwiązań problemu (słońce rozwiązań), dostrzega różnice ilościowe i jakościowe
5) umie się przedstawić: podaje swoje imię, nazwisko i adres zamieszkania; wie, komu można podawać takie informacje.	<ul style="list-style-type: none">• podaje informacje o sobie i rodzinie tylko osobom, które zna i którym ufa
Podstawa programowa	Przykładowe umiejętności szczegółowe
2. Kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych. Wdrażanie dzieci do utrzymywania ład i porządku Wymagania:	
5) utrzymuje porządek w swoim otoczeniu.	<ul style="list-style-type: none">• przygotowuje i porządkuje miejsce zabawy i pracy w przedszkolu i domu• szanuje przedmioty wartościowe dla innych, odkłada je na ustalone miejsce• utrzymuje porządek w teczce z kartami pracy
Podstawa programowa	Przykładowe umiejętności szczegółowe
3. Wspomaganie rozwoju mowy dzieci. Wymagania:	

<p>1) zwraca się bezpośrednio do rozmówcy, stara się mówić poprawnie pod względem artykulacyjnym, gramatycznym, fleksyjnym i składniowym;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • w rozmowie zwraca się bezpośrednio do rozmówcy • w logiczny sposób przedstawia (układa na <i>gałęzi logicznej</i>) przebieg wydarzeń • używa wszystkich części mowy w prawidłowej formie (potrafi dostrzec błąd i poprawić) • opisuje określając cechy przedmiotów używa prawidłowych form gramatycznych; prawidłowo używa wyrażen przymkowych (w, na, pod, przed, za, obok), form czasownikowych, (poprawia nieliczne błędy) • zadaje pytania w celu uporządkowania treści lub lepszego zrozumienia historii (opowiadania) • obdarza uwagę inne osoby wypowiadające się
<p>2) mówi płynnie, niezbyt głośno, dostosowując ton głosu do sytuacji;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • z pomocą rekwizytów (mata <i>gałązka logiczna</i>) odtwarza treść opowiadania • wykazuje się aktywnością werbalną w różnych sytuacjach społecznych (np. pomoc bohaterom opowiadania w rozwiązaniu problemu) • stosuje zróżnicowaną intonację -naśladuje głosy bohaterów opowiadania
<p>3) uważnie słucha, pyta o niezrozumiałe fakty i formułuje dłuższe wypowiedzi o ważnych sprawach;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada historię, używając uzasadnień (... ,ponieważ...) • słucha wypowiedzi innych bez przerywania im • potrafi nazwać emocje towarzyszące innym (uczucia mamy i Kai) • stara się odróżnić żądania od potrzeb (<i>chmurka</i>) • potrafi określić dylemat jako wewnętrzny lub zewnętrzny • stara się precyzować cele i dążenia (ambitny cel - pozytywny cel) • potrafi nazwać konkretne działania (np. odkupić wazon, przeprosić mamę...) • dostrzega drobne cele (etapy) składające się na ambitny cel i potrafi określić kolejność ich realizacji
<p>4) w zrozumiały sposób mówi o swoich potrzebach i decyzjach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje argumenty przemawiające za podjęciem decyzji (tłumaczy różne zachowania, stawia hipotezy) • szuka sposobów pomocy bohaterom opowiadania, którzy tego potrzebują • komunikuje własne potrzeby i decyzje w sposób zrozumiały dla innych
<p>Podstawa programowa 4. Wspieranie dzieci w rozwijaniu czynności intelektualnych, które stosują w poznawaniu i rozumieniu siebie i swojego otoczenia. Wymagania:</p>	<p style="text-align: center;">Przykładowe umiejętności szczegółowe</p>
<p>1) przewiduje, w miarę swoich możliwości, jakie będą skutki czynności manipulacyjnych na przedmiotach (wnioskowanie o wprowadzanych i obserwowanych zmianach);</p>	<ul style="list-style-type: none"> • manipuluje rysunkami i z uzasadnieniem układa w różnej kolejności (układa <i>drzewko ambitnego celu</i>) • używa przedmiotów, które pomogą zrozumieć skutki działania, stosuje zamienniki wizualne (np. emotikony, strzałki, elementy wizualne narzędzi TOC) • formułuje proste wnioski • ustala jakie przeszkody utrudniają osiągnięcie ambitnego celu (np. pogodzenie się z mamą)
<p>2) grupuje obiekty w sensowny sposób (klasyfikuje) i formułuje uogólnienia typu: to do tego pasuje, te obiekty są podobne, a te są inne;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • grupuje symbole przedstawiające „przeszkody”, „cele pośrednie”, „działania”- buduje pojęcia ogólne • ogląda i porównuje obiekty – dostrzega różnice i podobieństwa • rozumie zależność opartą na logicznych powiązaniach, wyjaśnia wzajemne relacje, grupuje obiekty i uzasadnia dlaczego powinny być razem, dlaczego pasują do siebie
<p>3) stara się łączyć przyczynę ze skutkiem i próbuje przewidywać, co się może zdarzyć.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • układa historię obrazkową (zdjęcia do opowiadania) – podaje związki między obrazkami, ustala przebieg akcji • podaje skutki używając zwrotu <i>jeżeli..., to...</i> (np. jeżeli nieumyślnie zniszczę wartościową rzecz, to...)

	<ul style="list-style-type: none"> • wie, które zmiany są odwracalne, a które nie, rozumienie konsekwencje nieodwracalności (np. nie można przywrócić stanu pierwotnego potłuczonego wazonu) • podaje skutki zachowań z własnego doświadczenia, próbuje analizować przyczyny • przewiduje niektóre prawdopodobne zdarzenia (podaje prawdopodobne zakończenie historii/ zdarzenia)
--	--

<p>Podstawa programowa 6. Wdrażanie dzieci do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych. Wymagania:</p>	Przykładowe umiejętności szczegółowe
<p>5) próbuje samodzielnie i bezpiecznie organizować sobie czas wolny w przedszkolu i w domu; ma rozeznanie, gdzie można się bezpiecznie bawić, a gdzie nie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje zabawy dowolne, potrafi wprowadzać nowe, bezpieczne elementy uatrakcyjniające zabawę (np. wie kiedy można przebywać na plaży....) • dostrzega korzyść z przestrzegania reguł • chętnie uczestniczy w aktywnych formach spędzania czasu z kolegami
<p>Podstawa programowa 7. Wychowanie przez sztukę – dziecko widzem i aktorem Wymagania:</p>	Przykładowe umiejętności szczegółowe
<p>2) odgrywa role w zabawach parateatralnych, posługując się mową, mimiką, gestem i ruchem; umie posługiwać się rekwizytami (np. maską).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje zespołowe zabawy tematyczne (np. <i>Mistrz Argumentu</i>) • przekazuje nastroj w sposób niewerbalny (złość, poczucie straty, radość....), odgrywa scenę kłótni (<i>chmurka</i>) • posługuje się rekwizytami; (małe chmurki, emotikony), uczestniczy w ich przygotowaniu • podejmuje zabawy tematyczne związane z wysłuchanym i/lub obejrzanym tekstem (adekwatnie do sytuacji posługuje się intonacją głosu i gestem) • odgrywa przypisane role

<p>Podstawa programowa 9. Wychowanie przez sztukę – różne formy plastyczne. Wymagania:</p>	Przykładowe umiejętności szczegółowe
<p>2) umie wypowiadać się w różnych technikach plastycznych i przy użyciu elementarnych środków wyrazu (takich jak kształt i barwa) w postaci prostych kompozycji i form konstrukcyjnych;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje ilustracje na temat własnych przeżyć pod wpływem opowiadania • tworzy wspólnie z rodzicami kartę pracy wybraną techniką • tworzy ilustracje wtopione w sceny rodzajowe o określonej akcji (uzupełnia ilustracje do opowiadania – Karta nr 2) • planuje w pionie – perspektywa pionowa (<i>gałązka logiczna</i>) • tworzy kompozycje własne (harmonijkowa książeczka)
<p>Podstawa programowa 12. Wychowanie dla poszanowania roślin i zwierząt. Wymagania:</p>	Przykładowe umiejętności szczegółowe
<p>2) wie, jakie warunki są potrzebne do rozwoju zwierząt (przestrzeń życiowa, bezpieczeństwo, pokarm) i wzrostu roślin (światło, temperatura, wilgotność);</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna czynniki niezbędne do życia roślin (woda, gleba, słońce, temperatura....) • wie, czego potrzebują do życia znane zwierzęta • wie, że człowiek powinien dbać o przyrodę (chronić rośliny i zwierzęta..)

<p>Podstawa programowa 14. Kształtowanie gotowości do nauki czytania i pisania. Wymagania:</p>	<p>Przykładowe umiejętności szczegółowe</p>
<p>1) potrafi określić kierunki oraz miejsca na kartce papieru, rozumie polecenia typu: narysuj kółko w lewym górnym rogu kartki, narysuj szlaczek, zaczynając od lewej strony kartki;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje punkty na kartce leżącej na stole: tu jest góra, dół, lewy brzeg, prawy brzeg, górne rogi – lewy i prawy, dolne rogi – lewy i prawy • rozumie polecenia typu: rysuj od tego miejsca, narysuj na dole, narysuj pomiędzy..., narysuj w lewym górnym rogu • układa elementy na kartce wg instrukcji (buduje <i>drzewko ambitnego celu</i>,) • tworzy własne kompozycje (książeczki)
<p>2) potrafi uważnie patrzeć (organizuje pole spostrzeżeniowe), aby rozpoznać i zapamiętać to, co jest przedstawione na obrazkach;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zauważa zmiany w układzie obrazków lub przedmiotów (<i>gałązka logiczna z 5 elementów</i>) • potrafi odnaleźć właściwy obrazek, zaczynając od różnych fragmentów opowiadania (karty KIEDY..., TO...) • tworzy harmonijkową książeczkę (Karta nr 1) • określa różnice i podobieństwa między obrazkami • skupia uwagę przez na dłuższym działaniu • wskazuje brakujący element (zdjęcie, rysunek) i uzasadnia wybór
<p>3) dysponuje sprawnością rąk oraz koordynacją wzrokowo-ruchową potrzebną do rysowania, wycinania i nauki pisania;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wrysowuje kształty w szablon <i>chmurki</i> (tworzy własne karty pracy) • właściwie trzyma kredkę, ołówek, nożyczki (Karta nr 1, <i>Gra Mistrz Argumentu</i>), ... • samodzielnie wykonuje niektóre pomoce do zajęć (karty pracy, książeczki, gra dydaktyczna)
<p>4) interesuje się czytaniem i pisanem; jest gotowe do nauki czytania i pisania;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przy pomocy samodzielnie uzupełnionej Karty nr 2 (na karcie jest tylko początek i zakończenie historii) opowiada treść historii • przy pomocy samodzielnie wykonanej karty pracy (KIEDY..., TO...) potrafi opowiedzieć historię od różnych jej fragmentów • potrafi wymyślić dalszą część historii • oznacza przedmioty przy pomocy symboli • „zapisuje” informację przy pomocy prostych rysunków, piktogramów i emotikonów (Karta nr 3, nr 4) • „odczytuje” informacje samodzielnie zakodowane na własnej karcie pracy
<p>5) słucha np. opowiadań, baśni i rozmawia o nich; interesuje się książkami;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • słucha uważnie i wskazuje właściwe zdjęcie lub rysunek odpowiadający treści opowiadania • wyodrębnia bohaterów opowiadania • wyodrębnia elementy opowiadania (np. istotne epizody) • wyszukuje i tytułuje zdjęcia i ilustracje
<p>6) układa krótkie zdania, dzieli zdania na wyrazy, dzieli wyrazy na sylaby; wyodrębnia głoski w słowach o prostej budowie fonetycznej;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • krótkim zdaniem nadaje tytuł obrazkowi • dokonuje analizy i syntezy słuchowej prostych zdań (dzieli na wyrazy) • stara się rozpoznać proste napisy (<i>ambitny cel, działania, przeszkody, cele pośrednie- czytanie globalne</i>)
<p>7) rozumie sens informacji podanych w formie uproszczonych rysunków oraz często stosowanych oznaczeń i symboli, np. w przedszkolu, na ulicy, na dworcu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • „zapisuje ” propozycje działań (koduje w zrozumiały dla siebie sposób) • odczytuje symboliczne znaczenie niektórych emotikonów • odczytuje symbole dotyczące sytuacji zawartych w opowiadaniu • praktycznie wykorzystuje kody we wspólnie wykonanym <i>drzewku ambitnego celu</i>